

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 - 1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ
 - 1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ
 - 1.3 โครงสร้างของบุคลิกภาพ
 - 1.4 ความสำคัญของบุคลิกภาพ
 - 1.5 ทฤษฎีบุคลิกภาพ
2. การทดสอบบุคลิกภาพ
3. ลักษณะของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

ความหมายของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ (Personality) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า persona ซึ่งหมายถึง หน้ากากที่ชาวกรีกใช้ในการแสดงละคร หากบุคคลใดสวมหน้ากากเป็นตัวละครใด ก็จะต้องแสดง ลักษณะกิริยาอาการเป็นตัวละครนั้นๆ (พีรพล เทพประสิทธิ์, 2549, หน้า 197)

นักจิตวิทยาหลายๆ ท่านได้พยายามค้นคว้าและทำความเข้าใจเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและทำความเข้าใจในพฤติกรรมของบุคคล แต่เนื่องจากบุคลิกภาพเป็น

เรื่องของนามธรรมและสลับซับซ้อน ไม่มีขอบเขตจำกัดที่แน่นอน จึงได้เกิดแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพมากมาย และความหมายของบุคลิกภาพตามที่นักจิตวิทยาหลายๆ ท่านให้ไว้ดังนี้

จุง (รวิวงศ์ ศรีทองรุ่ง, 2540, หน้า 42 อ้างอิงจาก Jung, 1959) ให้ความหมายบุคลิกภาพว่า หมายถึงวิธีการแสดงออกของบุคคลต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

อลล์พอร์ต (รชชรินทร์ นายแก้ว, 2536, หน้า 9 อ้างอิงจาก Allport, 1961) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นลักษณะส่วนรวมของแต่ละบุคคลที่เป็นเอกภาพอันประกอบกันด้วยลักษณะทางร่างกายและจิตใจ ทำหน้าที่กำหนดตัดสินใจ พิเคราะห์ ลักษณะพฤติกรรมและความนึกคิดของแต่ละบุคคล รวมทั้งปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน

อนาสตาซี (กิตยา พินิตภูวดล, 2544, หน้า 10 อ้างอิงจาก Anastasi, 1968) ได้สรุปไว้ว่าบุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแม้แต่ในสภาพแวดล้อมและพันธุกรรมเดียวกันก็อาจทำให้เกิดบุคลิกภาพที่แตกต่างกันได้

เจอร์รี (กิตยา พินิตภูวดล, 2544, หน้า 10 อ้างอิงจาก Jerry, 1991) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลจะเป็นรูปแบบเฉพาะทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะจำแนกแต่ละบุคคลออกจากบุคคลอื่น และบุคลิกภาพจะเป็นสิ่งที่คงทนถาวร

กัลยารัตน์ จันทร์ขาว (2543, หน้า 16) ให้ความหมายบุคลิกภาพว่า หมายถึง พฤติกรรมของแต่ละบุคคลทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งการใช้ภาษา คำพูด การแสดงออกทางการกระทำ และการแสดงออกภายในจิตใจ เช่น รูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ทักษะ อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ความสามารถ นิสัย ตลอดจนการปรับตัวของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

ชุตติกร ธนาวัฒน์นกร (2543, หน้า 14) ให้ความหมายบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ลักษณะต่างๆ ของบุคคลที่แสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรม ทั้งทางร่างกายจิตใจ ตลอดจนการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2551, หน้า 7-8) ให้ความหมายบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน ซึ่งส่วนภายนอกก็คือ ส่วนที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว การพูดจา เป็นต้น และส่วนภายในก็คือ ส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ความใฝ่ฝันปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยม ความสนใจ เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะที่รวมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะของแต่ละคนพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ที่แสดงออกหรือตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยใหญ่ๆ 2 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางพันธุกรรม เป็นลักษณะที่ถ่ายทอดมาจากพ่อแม่หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน เช่น ลักษณะรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ระบบประสาท และโลหิต
2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี กฎระเบียบ การศึกษา ศาสนา การอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น

โครงสร้างของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพโดยทั่วไป ประกอบด้วยโครงสร้างใหญ่ๆ 4 ประการ คือ (เชดส์คัตตี โฆวาสินส์, 2520, หน้า 4-5)

1. สติปัญญาหรือความสามารถพิเศษ (Intelligence or Aptitude Ability) เป็นคุณสมบัติทางสมอง ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าบุคคลแต่ละคนสามารถทำอะไรได้บ้าง ถ้าบุคคลผู้นั้นอยากกระทำ แบ่งออกได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1.1 ความถนัดทางธรรมชาติ เป็นการปฏิบัติงานที่แสดงถึงขีดความสามารถของบุคคลที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้หรือการฝึกทักษะ

1.2 ความสัมฤทธิ์ผล เป็นการปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นได้เรียนรู้อะไรไปแล้วบ้างในการปฏิบัติงาน

2. อารมณ์ (Temperament) เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของจิตใจที่ตอบโต้ต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ความรู้สึกมั่นใจ ความรู้สึกกล้าหาญ เป็นต้น

3. แรงจูงใจ (Drive or Motive) แบ่งได้ 3 ด้าน คือ

3.1 ด้านความต้องการ (Need) เป็นความปรารถนาอย่างถาวรในสภาวะหรือเงื่อนไขบางอย่างของบุคคล เช่น ต้องการเป็นจุดเด่น ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม

3.2 ด้านความสนใจ (Interest) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะติดตามกิจกรรมหรือสิ่งใบบางอย่าง เช่น การสนทนา การฝีมือ

3.3 ด้านเจตคติ (Attitude) เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่พร้อมที่จะตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของเขาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งจะปรากฏให้เห็นเด่นชัดใน

กรณีที่มีเป้าหมายหรือนโยบายทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เจตคติต่อการคุมกำเนิด เพศศึกษา ซึ่งเจตคตินี้มักจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการกระทำของบุคคล

4. พฤติกรรมที่แสดงออก (Behavior) เป็นการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าบางอย่าง ไม่ว่าสิ่งเร้านั้นจะเกิดจากภายในหรือภายนอกร่างกายมาจูงใจหรือก่อให้เกิดความเครียด อันเป็นผลให้มนุษย์เกิดภาวะเตรียมพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม

ความสำคัญของบุคลิกภาพ

1. เกิดการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล บุคลิกภาพช่วยให้คนเราสามารถจดจำและเข้าใจบุคคลแต่ละคนได้เป็นอย่างดี ตลอดจนทราบถึงวิธีปรับตัวให้เข้ากับบุคคลเหล่านั้นได้

2. เกิดการตระหนักในเอกลักษณ์ของบุคคล บุคลิกภาพทำให้บุคคลแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะของตนเอง

3. สามารถพยากรณ์พฤติกรรมได้ บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทำให้บุคคลทั่วไปมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคนๆ นั้นได้ และทำให้สามารถพยากรณ์ได้ว่าหากมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น ก็น่าที่จะพบการตอบสนองจากบุคคลนั้นๆ ในลักษณะใดมากที่สุด

4. เกิดความมั่นใจในตนเอง บุคลิกภาพที่ดีนั้นจะส่งผลให้บุคคลเกิดความมั่นใจในการแสดงออก รวมถึงรู้แนวทางของการปฏิบัติที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

5. สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ บุคลิกภาพมีส่วนสำคัญในการช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ได้ดีขึ้น

6. การยอมรับของกลุ่ม บุคคลที่มีบุคลิกภาพดีมักเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

7. บุคลิกภาพทำให้เกิดความสำเร็จ บุคลิกภาพที่ดีนั้นจะทำให้ได้รับความเชื่อมั่นและศรัทธาจากผู้พบเห็น ส่งผลให้การประสานงานใดๆ ย่อมสำเร็จได้ง่ายขึ้น และได้รับความร่วมมือจากทุกคนมากกว่าคนที่ไม่มีบุคลิกภาพไม่ดี

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพมีหลายทฤษฎี ซึ่งไฮเกา ชูพิกุลชัย (2521, 100-105) ได้เสนอไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีแบ่งประเภท (Type Theory) ทฤษฎีแบ่งประเภทนี้จะขึ้นอยู่กับการสังเกตโดยทั่วไป เพื่อมุ่งพิจารณาเกี่ยวกับด้านตัวบุคคล นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับยอมรับเกี่ยวกับลักษณะหรือบุคลิกภาพภายนอก นักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้แก่

1.1 จุง (Jung) ได้แบ่งประเภทของบุคลิกภาพไว้ 2 ประเภท คือ

1.1.1 บุคลิกภาพที่มีลักษณะเด่นและชอบออกสังคม (Extrovert) เป็นคนที่สร้างความเชื่อมั่นเป็นรากฐานของความจริง มีอุปนิสัยที่เปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม เป็นบุคคลที่เปิดเผยไม่ชอบเก็บตัว

1.1.2 บุคคลประเภทเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่มีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เป็นคนที่เชื่อตนเองและทุกอย่างที่กระทำมักจะขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่

1.2 เซลดอน (Sheldon) แบ่งบุคลิกภาพของคนตามลักษณะทางร่างกายเป็น 3 ประเภท คือ

1.2.1 พวกอ้วนกลม (Endomorphy) เป็นพวกที่มีรูปร่างอ้วนกลม ป้อม มักชอบความสบาย ชอบกิน ชอบการเข้าสังคม

1.2.2 พวกกล้ามเนื้อ (Mesomorphy) เป็นพวกที่มีรูปร่างสูงใหญ่ กล้ามเนื้อแข็งแรง ชอบออกกำลังกาย มีพละนาญดี ทนทาน

1.2.3 พวกผอมบาง (Ecomorphy) เป็นพวกที่มีรูปร่างบอบบาง ผอม ความรู้สึกไว ไม่ชอบสังคม ขาดการออกกำลังกาย ไม่ทนทาน อ่อนแอ

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย (Trait Theory) ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัยนี้ต่างกับทฤษฎีแบ่งประเภท คือ จะมุ่งอธิบายลักษณะบุคลิกภาพตามตำแหน่งในตาราง ซึ่งแทนแต่ละลักษณะนิสัยหนึ่งของบุคลิกภาพ หรืออาจกำหนดลงในตารางของความเชื่อมั่นในตนเองว่าเป็นอีกลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพก็ได้ นักจิตวิทยาทางด้านลักษณะนิสัยพยายามที่จะเสาะหารายชื่อลักษณะนิสัยที่สั้นๆ ที่จะสามารถใช้ในการอธิบายอุปนิสัยของคนทั่วไปในการที่จะทำให้รายชื่อลักษณะนิสัยให้สั้นและกะทัดรัดนั้น สามารถใช้การอธิบายอุปนิสัยของคนทุกๆ ไป ทำได้โดยวิธีการที่เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ นักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้แก่

2.1 แคทเทลล์ (Cattell) ได้จัดแบ่งบุคลิกภาพไว้หลายแบบตามลักษณะของบุคคล การหาลักษณะที่ดีและเหมาะสมที่สุด เพื่อนิยามลักษณะของคนเรานั้นทำได้ยาก เพราะแต่ละคนมีลักษณะแตกต่างกันไป แคทเทลล์ มีความเห็นว่าบุคลิกภาพเปรียบเสมือนโครงสร้างที่สลับซับซ้อนเช่นเดียวกับโครงสร้างของสมอง ซึ่งจะก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ลักษณะต่างๆ (Trait) เป็น 2 ประเภท คือ

2.1.1 ลักษณะทั่วไป (Common Traits)

2.1.2 ลักษณะเฉพาะตัว (Unique Trait)

2.2 ออลล์พอร์ต (Allport) แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

2.2.1 ลักษณะสามัญ (Common Traits) เป็นลักษณะที่เปรียบเทียบกันได้ด้วยบุคคลทุกคน เช่น ค่านิยมทางสังคม ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ

2.2.2 ลักษณะเฉพาะของบุคคล (Personal Disposition) เป็นลักษณะที่ทำให้มีบุคลิกภาพที่ต่างกัน แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

2.2.2.1 ลักษณะร่วมธรรมดา (Coordinal Traits) เป็นลักษณะเด่นของบุคคลมีลักษณะเหนือลักษณะอื่นๆ ทั้งหมด

2.2.2.2 ลักษณะศูนย์กลางร่วม (Central Traits) เป็นลักษณะร่วมที่หลายคนมีร่วมกับคนอื่น

2.2.2.3 ลักษณะการตอบสนอง (Secondary Traits) เป็นทัศนคติของบุคคลในการตอบโต้สถานการณ์ต่างๆ กัน

3. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Dynamic Theory) ทฤษฎีนี้จะเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพในลักษณะเชื่อมโยงสิ่งแวดล้อมทางด้านร่างกาย (Physical) และทางด้านสังคม (Social) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องความขัดแย้งในใจ ซึ่งเกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นความขัดแย้งในใจที่เกิดขึ้นจากแนวโน้มทางบุคลิกภาพของบุคคลนั้นๆ นักจิตวิทยาที่มองบุคลิกภาพในแง่นี้ คือ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) โดยฟรอยด์ เชื่อว่าจิตใต้สำนึกแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

3.1 id คือ สภาวะของจิตใจที่ต้องการแสวงหาความสุข ความพอใจ โดยปราศจากขอบเขตใดๆ

3.2 ego คือ การรู้จักตนเอง รู้ว่าตนเองคือใคร เริ่มแยกตัวเองจากโลกภายนอกได้

3.3 super ego คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะได้รับการอบรมสั่งสอนให้ประพฤติตามศีลธรรม วัฒนธรรมที่ดี

4. ทฤษฎีรวมทั้งร่างกายและจิตใจ (Organismic Theory) ทฤษฎีนี้มุ่งสนใจว่าการเข้าใจบุคลิกภาพจะต้องเข้าใจส่วนรวม แยกส่วนไม่ได้ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะพัฒนาไปในทางที่ดี นักจิตวิทยาที่สำคัญ ได้แก่

4.1 โรเจอร์ส (Rogers) กล่าวว่า คนจะมีปฏิริยาโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัวตามความรู้สึกและการรับรู้ ซึ่งแตกต่างกันตามทัศนะของแต่ละบุคคล โรเจอร์ส เชื่อว่าการกระทำทุกอย่างของมนุษย์เป็นไปเพื่อรักษาภาพพจน์ของ “ตน” และพัฒนา “ตน” ให้สมบูรณ์

4.2 มาสโลว์ (Maslow) กล่าวว่า มนุษย์ต้องการที่จะสนอง “ตน” ในด้านความต้องการขั้นต่ำจนถึงความต้องการขั้นสูงขึ้นตามลำดับ การที่มนุษย์จะพัฒนา “ตน” ให้สมบูรณ์

นั้น จะต้องสนองความต้องการตามลำดับขั้น จนถึงขั้นที่สามารถเข้าใจตนเองและโลกอย่างถ่องแท้ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญข้อหนึ่งของบุคลิกภาพที่ดีอันเป็นผลให้บุคคลเป็นผู้ที่ยอมรับตนเอง เข้าใจตนเอง มองโลกในแง่ดีงามและพร้อมที่จะเผชิญปัญหาใหม่ๆ ในชีวิต นอกจากนี้ มาสโลว์ (Maslow) ยังเชื่อว่า การพัฒนา “ตน” ให้สมบูรณ์ไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีสติปัญญาเลิศก็จริง แต่ความเฉลียวฉลาดและความมีสติปัญญาก็เป็นปัจจัยที่ช่วยในการพัฒนา “ตน” ให้สมบูรณ์มากขึ้นด้วย

5. ทฤษฎีที่เน้นสังคมและสิ่งแวดล้อมของสังคม นักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่าประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพโดยตรง นักจิตวิทยาที่สำคัญ ได้แก่

5.1 แอดเลอร์ (Adler) เชื่อว่า การกระทำของบุคลิกภาพเกิดจากจิตสำนึก และสังคมมีอิทธิพลต่อมนุษย์ การดำเนินชีวิตของบุคคลจะต้องเกี่ยวพันกับสังคมตลอดเวลา และแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญทำให้ชีวิตสมบูรณ์ เอาชนะปมด้อยของตนเอง เช่น เด็กที่เรียนไม่เก่ง เอาชนะปมด้อยด้วยการเป็นนักกีฬาเป็นการทดแทน

5.2 ฟรอมม์ (Fromm) เชื่อว่า สังคมเป็นตัวกำหนดแนวทางปฏิบัติของบุคคลและการพัฒนาบุคลิกภาพขึ้นอยู่กับโอกาสที่สังคมเปิดให้ และได้แบ่งบุคลิกภาพเป็น 5 ประเภท คือ

5.2.1 บุคคลประเภทยอมรับ หมายถึง ชอบรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นกันเอง ชอบสมาคม

5.2.2 บุคคลประเภทแสวงหา หมายถึง พวกแสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่น ชอบช่วยโอกาส

5.2.3 บุคคลประเภทคล้อยตามสังคม หมายถึง พวกที่ชอบทำตามสังคม ทำตัวให้มีค่าต่อสังคม

5.2.4 บุคคลประเภทเคร่งครัด หมายถึง พวกที่เป็นคนประหยัด จู้จี้ พิถีพิถัน

5.2.5 บุคคลประเภทคิดค้น หมายถึง พวกที่ชอบคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ชอบการเปลี่ยนแปลง

5.3 สปริงเกอร์ (Spranger) แบ่งบุคลิกภาพของคนตามความนิยมด้านต่างๆ แบ่งเป็น 6 ประเภท คือ

5.3.1 พวกยึดทฤษฎี ทำอะไรมีเหตุผล มีหลักการ ระเบียบแบบแผน

5.3.2 พวกพึ่งเศรษฐกิจ คิดเล็กคติน้อย ถือเอาความถูกต้อง ความมั่นคง ความมั่งคั่งในการเงิน

5.3.3 พวกนิยมการเมือง แสวงหาอำนาจ ยอมเสียสละเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ

5.3.4 พวกมีศิลปะ ถือเอาความงาม ความราบรื่นเป็นอุดมคติสูงสุดในการประกอบภาระงาน

5.3.5 พวกนิยมสังคม ชอบอยู่ในหมู่เพื่อนฝูง ชอบการสังคม

5.3.6 พวกเคร่งศาสนา ถือคำสอนของศาสนาอย่างเคร่งครัด ยึดคติทางศาสนาในการดำรงชีวิต

การทดสอบบุคลิกภาพ

วิธีการประเมินและวัดบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลจากพัฒนาการและความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ก่อเกิดเป็นลักษณะทั้งภายในและภายนอก โดยเฉพาะบุคลิกภาพส่วนใหญ่้นั้นมาจากลักษณะทางภายในจิตใจ ซึ่งมีทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้นอยู่ นักจิตวิทยาจึงพยายามค้นหาวิธีการต่างๆ ที่จะสามารถอธิบายบุคลิกภาพของบุคคลได้อย่างชัดเจน (พีรพล เทพประสิทธิ์, 2549, หน้า 216) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534, หน้า 259) กล่าวว่าแบบทดสอบบุคลิกภาพนิยมสร้างขึ้นเพื่อวัดคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งแน่นอนลงไป จึงเป็นการวัดบุคลิกภาพบางด้านของคน ซึ่งพอสรุปวิธีการวัดบุคลิกภาพโดยทั่วไปได้ 4 วิธีดังนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการประเมินบุคลิกภาพที่กระทำโดยผู้สังเกตที่ได้รับการฝึกหัดมาโดยตรง ซึ่งจะต้องมีหลักเกณฑ์ รูปแบบ และวิธีการแปลความหมายที่แน่นอน การเก็บรวบรวมข้อมูลต้องอาศัยประสาทสัมผัสหลายอย่างประกอบกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสาทสัมผัสทางตาและหู ที่สำคัญคือจะต้องไม่นำความรู้ส่วนตัวเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างเด็ดขาด พฤติกรรมที่สังเกตนั้นอาจเป็นพฤติกรรมโดยทั่วไป หรืออาจสังเกตพฤติกรรมเฉพาะอย่างก็ได้ ข้อดีของการใช้วิธีการประเมินโดยการสังเกตนั้นก็เพื่อจะได้เห็นถึงพฤติกรรมโดยธรรมชาติ ทำให้ทราบบุคลิกภาพที่แท้จริงของบุคคลนั้น ข้อที่ควรคำนึงถึงในการใช้วิธีการประเมินนี้คือ ควรใช้ระยะเวลาในการสังเกตยาวนานพอสมควร เพื่อดูความถี่จากพฤติกรรมที่แสดงออก จนสามารถชี้ชัดลงไปได้ว่าพฤติกรรมนั้นๆ เป็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคลที่ถูกสังเกต วิธีการสังเกตมี 2 ประเภท (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 109) คือ

1.1 การสังเกตทางตรง (Director Observation) เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตต้องเฝ้าดูเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง โดยอาศัยประสาทสัมผัสทางตาเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือหู การสังเกตทางตรงสามารถแบ่งย่อยได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์หรือกิจกรรมนั้นๆ ด้วย ผู้ถูกสังเกตอาจจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ แต่ในกรณีที่ต้องการพฤติกรรมที่เป็นไปตามธรรมชาติและความเป็นจริง ก็ไม่ควรให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว การสังเกตในลักษณะนี้จะทำให้ได้เห็นพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อย่างละเอียดถี่ถ้วนทุกแง่ทุกมุม

1.1.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Nonparticipant observation) เป็นการสังเกตอยู่นอกวง กระทำตนเป็นผู้ดูอย่างเดียว ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัวว่ามีคนคอยสังเกตอยู่

1.2 การสังเกตทางอ้อม (Indirect Observation) เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตไม่เห็นเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง แต่อาศัยการถ่ายทอดด้วยเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สังเกตจากการถ่ายทำเป็นภาพยนตร์ ถ่ายภาพไว้ หรือการสังเกตร่องรอยของพฤติกรรมจากสิ่งอื่นๆ ที่เป็นผลมาจากพฤติกรรมนั้น เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ (Interview) วิธีการประเมินประเภทนี้เป็นการสนทนาซึ่งมีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเป็นการพูดคุยโต้ตอบระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นหลัก นอกจากนี้อาจใช้วิธีการสังเกตสอดแทรกเข้าไปด้วยก็ได้ การสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 วิธี คือ

2.1 การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการเจาะจงและวางแผนไว้แล้วล่วงหน้าตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ผู้สัมภาษณ์อาจสร้างสถานการณ์หรือตั้งคำถามเอาไว้แล้ว เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์หรือแสดงทักษะประสบการณ์ ความรู้ ความคิดเห็น ต่อสถานการณ์หรือคำถามเหล่านั้น

2.2 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่จะใช้การตั้งคำถามอย่างกว้างๆ ซึ่งเป็นเรื่องทั่วๆ ไปไม่มีการเจาะจงเฉพาะ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระในการตอบอย่างเต็มที่

วิธีการสัมภาษณ์มีข้อดีตรงที่เปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ได้สนทนาพูดคุยโต้ตอบซึ่งกันและกัน ทั้งยังมีโอกาสสังเกตกิริยาท่าทาง น้ำเสียง ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ฯลฯ ทำให้เราสามารถประเมินบุคลิกภาพของบุคคลนั้นได้ใกล้เคียงพอสมควร แต่ข้อเสียอยู่ที่ผู้ถูกสัมภาษณ์มักจะพยายามตอบคำถามให้ดีที่สุดที่คิดว่าจะทำให้ผู้สัมภาษณ์พอใจ ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความเป็นจริงก็ได้ นอกจากนี้อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ถ้าผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความรู้สึกไปในทิศทางบวกหรือลบต่อผู้ถูกสัมภาษณ์

3. การใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา (Psychological Tests) เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมาก แบบทดสอบจะประกอบด้วยข้อความต่างๆ หลายสิบข้อที่ผู้ทดสอบสร้างขึ้น โดยถือเอาปกติวิสัยของคนทั่วไปเป็นมาตรฐาน และหัวข้อคำถามหรือสถานการณ์ที่สร้างขึ้นมักจะเกี่ยวข้องกับ

ความรู้สึกที่เกี่ยวกับผู้ถูกทดสอบหรือสิ่งแวดล้อมหรือพฤติกรรมที่ทำอยู่เสมอๆ เมื่อตกอยู่ในสภาพนั้นๆ เช่น คำถามเกี่ยวกับความกลัว ความวิตกกังวล ความนิยมในลัทธิการเมืองหรือเศรษฐกิจ ซึ่งผู้ทดสอบจะต้องร่วมมือกับผู้ทดสอบอย่างจริงจังในการตอบคำถามต่างๆ เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ แบบทดสอบทางจิตวิทยาแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

3.1 แบบรายงานตนเอง (Self-report Inventories) เป็นการให้ผู้ถูกทดสอบตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะนิสัยส่วนตัว เจตคติ ความเชื่อ หรือพฤติกรรมต่างๆ

3.2 แบบทดสอบฉายภาพ (Projective test) เป็นการให้ตอบแบบสอบถามภายใต้สถานการณ์ที่คลุมเครือ เพื่อสะท้อนความรู้สึกภายในของบุคคล

4. วิธีการศึกษาจากความเห็นของคนอื่น เป็นวิธีการที่ผู้วัดสร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อถามบุคคลอื่นว่ามีความรู้สึกเกี่ยวกับบุคคลนั้นอย่างไร เช่น ผู้ปกครอง ครู เพื่อน เป็นต้น

ประเภทของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

จากการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพของนักจิตวิทยาและนักวัดผล สถิต วงษ์สุวรรณ (2523, หน้า 262) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพไว้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แบบทดสอบให้รายงานตัว (Self Report Test Question) หรือเรียกว่า แบบสอบถามบุคลิกภาพ ซึ่งประกอบด้วยชุดของคำถาม หรือมีข้อความให้ผู้รับการทดสอบต้องอ่าน แล้วเขียนตอบข้อความเพื่อแสดงบุคลิกภาพของตนออกมา เป็นการรายงานลักษณะของตนเอง จำแนกออกเป็นชนิดต่างๆ ตามรูปแบบของการถามได้ดังต่อไปนี้

1.1 แบบสำรวจรายการ (Checklists) เป็นชุดของข้อความที่เป็นบัญชีรายการเกี่ยวกับบุคลิกภาพหรือการกระทำของบุคคล เรียงเอาไว้ให้ผู้ตอบตรวจสอบตนเองดูว่าลักษณะตรงกับข้อใดในรายการนั้นบ้าง ถ้ามีความรู้สึกที่ข้อความใดตรงกับบุคลิกลักษณะของตนก็ทำเครื่องหมายลงที่ข้อความนั้น เช่น แบบตรวจสอบปัญหา The Mooney Problem Checklist

1.2 แบบสำรวจ (Inventory) เป็นชุดของข้อความที่มีคำตอบให้เลือกตอบได้ 2 ตัวเลือก เช่น จริง-ไม่จริง ใช่-ไม่ใช่ อาจจะมี 3 ตัวเลือกบ้าง เช่น เพิ่มคำว่า ตัดสินใจไม่ได้ ในบางแบบสำรวจสร้างในรูปของบังคับให้ตอบ (Forced Choice) โดยจัดข้อความไว้เป็นคู่ๆ เพื่อให้ผู้ตอบพิจารณาข้อความแต่ละคู่ว่าข้อความใดตรงกับลักษณะของตนมากที่สุด ซึ่งผู้ตอบต้องเลือกเอาข้อความใดข้อความหนึ่ง ถึงแม้ข้อความทั้งคู่ไม่ตรงกับลักษณะของเขาก็ต้องเลือกข้อความที่ไม่ตรงกับเขาน้อยที่สุด ตัวอย่างเช่น แบบทดสอบบุคลิกภาพของมินนีโซตา (Minnesota Multiphase Personality Inventory)

1.3 มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นแบบที่ดัดแปลงมาจากแบบตรวจสอบรายการโดยดัดแปลงรูปแบบคำตอบที่ให้ตอบเพียง ใช่-ไม่ใช่ ชอบ-ไม่ชอบ จริง-ไม่จริง มาเป็นคำตอบที่มีน้ำหนักของการตอบ โดยมีการจำแนกความมากน้อยในการแสดงพฤติกรรมของตนได้ เช่น แบบสำรวจลักษณะนิสัยและเจตคติทางการเรียนของบราวน์ และฮอลต์แมน (Brown and Holtzman) หรือ SSHA (The Survey of Study Habits and Attitude)

2. แบบทดสอบประเภทฉายภาพหรือกลวิธีให้บุคคลระบายความในใจ (Projective Technique) เป็นกลวิธีทดสอบเพื่อหารายละเอียดเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคลโดยการใช้เครื่องกระตุ้นหรือเร้า ทำให้บุคคลระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมาแล้วแปลความหมายจากคำตอบ จำแนกได้ 3 ประเภท คือ ประเภทที่ใช้ภาพ (Pictorial Technique) ประเภทที่ใช้ภาษา (Verbal Technique) และประเภทที่ใช้การแสดงออก (Expressive Technique)

2.1 ประเภทที่ใช้รูปภาพ (Pictorial Technique) คือสมมติสถานการณ์ขึ้นให้ผู้ถูกทดสอบอธิบายออกมาตามที่ตนเห็น เป็นสิ่งเร้าที่ไม่ให้ความหมายแจ่มชัดอาจจะจินตนาการไปได้นานาประการ หรือแปลความหมายได้มากกว่าหนึ่งอย่าง (Ambiguous) เพื่อให้ผู้ถูกทดสอบแสดงออกความรู้สึกและสิ่งต่างๆ ออกมาซึ่งเป็นการแสดงถึงบุคลิกลักษณะของเขา เช่น แบบทดสอบภาพหยดหมึกของ รอร์ชาช (The Rorschach Ink Blot Test) ซึ่งเป็นกลุ่มรูปหยดหมึกซึ่งผู้ทำแบบทดสอบจะอธิบายรูปที่มองเห็นเหล่านั้นได้หลายอย่าง ผู้ทำแบบทดสอบจะดูรูปเหล่านั้น และให้คำอธิบายว่าเขาเห็นอะไร เขาคิดและรู้สึกอย่างไรจากการดูรูปภาพ คำอธิบายของเขาจะถูกนำมาตีความและประเมินว่าเขามีความคิด ความรู้สึก และการรับรู้อย่างไร และแบบทดสอบการเล่าเรื่องหรือการบรรยายภาพที่มองเห็นของเมอร์เรย์ (Murray) ที่เรียกว่า TAT (Thematic Apperception Test) คือกลุ่มของรูปภาพที่ผู้ทดสอบบุคลิกภาพให้ผู้ทำแบบทดสอบดูและให้เขาอธิบายความคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการเห็นภาพนั้นๆ ผู้ทดสอบจะตีความจากคำตอบของผู้ทำแบบทดสอบว่าเขามีลักษณะจิตใต้สำนึกอย่างไร

2.2 ประเภทที่ใช้ภาษา (Verbal Technique) เป็นแบบทดสอบที่ใช้การเขียนตอบและตอบปากเปล่า ที่ใช้ภาษาโดยตรงมี 2 ชนิด

2.2.1 ชนิดของคำสัมพันธ์ (Free Association) คือการให้คำมา 1 คำ และให้ผู้ตอบคำถามหาคำมาสัมพันธ์กับคำๆ นั้น เช่น ที่ต้นไม้ เพื่อน โต๊ะ เกลียด ฯลฯ

2.2.2 ชนิดเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion) เป็นการเขียนประโยคที่ยังไม่ครบข้อความให้ได้ใจความสมบูรณ์

2.2.3 ประเภทที่ใช้การแสดงออก (Expression Technique) คือการให้ผู้ถูกทดสอบแสดงออกมาในรูปของการวาดรูป การเล่น หรือการแสดงละคร

3. แบบทดสอบประเภทให้พิจารณาจากสถานการณ์ต่างๆ (Situation Test) แบบทดสอบประเภทนี้นักจิตวิทยาหลายท่านจัดรวมไว้ในประเภทที่สอง คือ แบบฉายภาพ (Projective Technique) แต่นักจิตวิทยาและนักวัดผลหลายท่านให้เหตุผลว่า แบบทดสอบประเภทฉายภาพเป็นกลวิธีที่ให้ผู้ถูกทดสอบบรรยายภาพและข้อความที่คลุมเครือ ภาพต่างๆ ก็มีแต่ภาพเฉยๆ ไม่มีความชัดเจน ผู้ตอบต้องจินตนาการและสามารถแปลความหมายได้มากกว่าหนึ่งอย่าง แต่แบบทดสอบวัดจากสถานการณ์ต่างๆ เป็นการกำหนดสถานการณ์และตัวละครให้ผู้ถูกทดสอบอ่านแล้วให้เขาแสดงความรู้สึกออกมาว่าภายใต้สถานการณ์นั้น เขามีความรู้สึกอย่างไร โดยให้ตอบในฐานะที่เป็นบุคคลที่ปรากฏในเรื่อง แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

3.1 สถานการณ์แบบรูปภาพ เป็นการกำหนดตัวละครในรูปภาพ อาจมีคำพูดหรือการบรรยายภาพประกอบบ้างเล็กน้อย แต่จะไม่เล่าเรื่องหรือบรรยายภาพทั้งหมด

3.2 สถานการณ์แบบข้อความ เป็นการกำหนดตัวละครโดยการเขียนบรรยายหรือเล่าเรื่องอย่างสั้นๆ เป็นการให้ภาษาเขียนหรือตัวหนังสือ

คุณภาพของแบบวัดบุคลิกภาพ

คุณภาพของแบบวัดบุคลิกภาพจะพิจารณาได้จาก

1. มีความเที่ยงตรง (Validity) แบบสอบนั้นต้องวัดในสิ่งที่ต้องการวัดหรือวัดตรงตามจุดประสงค์ได้ครบถ้วน

2. มีความเชื่อมั่น (Reliability) สามารถให้ผลการวัดที่สม่ำเสมอแม้จะทดสอบกี่ครั้งหรือในที่ต่างกันก็ตาม

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) ผู้ตรวจแบบสอบถามสามารถให้คะแนนตรงตามสภาพความเป็นจริง คำตอบมีคำตอบเดียว ไม่กำกวม ไม่มีอคติ

4. มีความสามารถจำแนกได้ สามารถจำแนกให้เห็นความแตกต่างของสิ่งที่ต้องการจะวัด

5. สามารถใช้ได้ดี (Usability) คือ ง่ายต่อการทดสอบไม่ยุ่งยากซับซ้อน มีคำชี้แจงในการทำแบบทดสอบที่ง่ายและชัดเจน ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบไม่มากหรือน้อยเกินไป ประมาณ 20-40 นาที มีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนอย่างชัดเจน และสามารถนำผลการทดสอบที่แปลความหมายได้ถูกต้องไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของดิกแมน (Digman) ซึ่งสร้างโดยรชชินทร์ ฉายแก้ว

ลักษณะของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

จากผลสรุปของนักจิตวิทยาและนักการศึกษากลุ่มหนึ่ง ซึ่งว่าด้วยองค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ซึ่งผลสรุปนี้ได้พิมพ์ลงในหนังสือ Journal of Personality ในปี ค.ศ. 1988-1989 โดยมีลักษณะที่สำคัญของบุคลิกภาพตามลักษณะนิสัยต่างๆ รวม 50 ลักษณะ ซึ่งจัดเป็นกลุ่มองค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพได้ 5 องค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบจะมีลักษณะทั้งทางบวกและลบ ดังนี้

1. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extraversion) แบ่งเป็น
 - 1.1 ลักษณะทางบวก (Positive)
 - 1.1.1 ผจญภัย (Adventurous)
 - 1.1.2 ชอบออกสังคม (Outgoing)
 - 1.1.3 เปิดเผย (Open)
 - 1.1.4 ช่างพูด (Talkative)
 - 1.1.5 พูดตรงไปตรงมา (Outspoken)
 - 1.2 ลักษณะทางลบ (Negative)
 - 1.2.1 ระมัดระวังตัว (Cautious)
 - 1.2.2 สงวนตัว (Reserved)
 - 1.2.3 เงียบ (Silent)
 - 1.2.4 ห่างเหิน (Distant)
 - 1.2.5 ถอยหนี (Withdrawn)
2. บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) แบ่งเป็น
 - 2.1 ลักษณะทางบวก (Positive)
 - 2.1.1 เป็นมิตร (Friendly)
 - 2.1.2 ร่วมมือกับผู้อื่น (Cooperative)
 - 2.1.3 สุภาพเรียบร้อย (Gentle)
 - 2.1.4 อบอุ่น (Warm)
 - 2.1.5 อ่อนโยน (Agreeable)

- 2.2 ลักษณะทางลบ (Negative)
 - 2.2.1 ขัดแย้ง (Critical)
 - 2.2.2 ฉุนเฉียว (Irritable)
 - 2.2.3 ไม่สุภาพ (Disagreeable)
 - 2.2.4 เฉยเมย (Cold)
 - 2.2.5 ไม่เป็นมิตร (Unfriendly)
- 3. บุคลิกภาพด้านมโนธรรม (Conscience) แบ่งเป็น
 - 3.1 ลักษณะทางบวก (Positive)
 - 3.1.1 พึ่งพาได้ (Dependable)
 - 3.1.2 ไว้ใจได้ (Reliable)
 - 3.1.3 ซื่อสัตย์ (Honest)
 - 3.1.4 รับผิดชอบ (Responsible)
 - 3.1.5 ยุติธรรม (Conscientious)
 - 3.2 ลักษณะทางลบ (Negative)
 - 3.2.1 หลงลืม (Forgetful)
 - 3.2.2 เผลวโหล (Negligent)
 - 3.2.3 ไว้ใจไม่ได้ (Undependable)
 - 3.2.4 ไม่ซื่อสัตย์ (Dishonest)
 - 3.2.5 เลินเล่อ (Careless)
- 4. บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) แบ่งเป็น
 - 4.1 ลักษณะทางบวก (Positive)
 - 4.1.1 พอดีเหมาะ (Relaxed)
 - 4.1.2 สุขุมเยือกเย็น (Calm)
 - 4.1.3 หนักแน่น (Secure)
 - 4.1.4 มั่นคง (Poised)
 - 4.1.5 อารมณ์เย็น (Composed)
 - 4.2 ลักษณะทางลบ (Negative)
 - 4.2.1 ตื่นเต้น (Excitable)
 - 4.2.2 หงุดหงิด (Restless)

- 4.2.3 วิตกังวล (Nervous)
- 4.2.4 เครียด (Tense)
- 4.2.5 โลเล (Insecure)
- 5. บุคลิกภาพด้านสติปัญญา (Intellect) แบ่งเป็น
 - 5.1 ลักษณะทางบวก (Positive)
 - 5.1.1 จินตนาการ (Imaginative)
 - 5.1.2 ไม่ต่างพร้อย (Polished)
 - 5.1.3 หลึกแหลม (Intellectual)
 - 5.1.4 มีประสบการณ์มาก (Sophisticated)
 - 5.1.5 หยิ่งจองหอง (Snobbish)
 - 5.2 ลักษณะทางลบ (Negative)
 - 5.2.1 ทำตามสั่ง (Direct)
 - 5.2.2 ตรงไปตรงมา (Down-to-earth)
 - 5.2.3 ซื่อๆ (Simple)
 - 5.2.4 ทำหยาบ (Coarse)
 - 5.2.5 หยาบกระด้าง (Crude)

นอกจากนั้น ได้มีการศึกษาถึงการจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานบุคลิกภาพของบุคคลเป็นเวลา 40 ปีมาแล้ว ซึ่งในการจัดระบบนั้นก็แตกต่างกันออกไป มีการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบมาช่วยในการจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคล

ต่อมาดิ๊กแมน (Digman, 1989) ได้ทำการศึกษาโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคล พบว่า โครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็ก ต่างชาติหรือต่างภาษาย่อมมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

- องค์ประกอบที่ 1 บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extraversion)
- องค์ประกอบที่ 2 บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness)
- องค์ประกอบที่ 3 บุคลิกภาพด้านมโนธรรม (Conscience)
- องค์ประกอบที่ 4 บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability)
- องค์ประกอบที่ 5 บุคลิกภาพด้านสติปัญญา (Intellect)

ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาและวิเคราะห์ด้วยตนเองอย่างละเอียดรอบคอบของ Fiske ปี 1949 ที่ได้พิสูจน์ความจริงให้เป็นที่ประจักษ์ถึง “5 องค์ประกอบที่สำคัญ” (The Big Five

Factors) เป็นคนแรกจากการใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่และใช้วิธีการประมาณค่าโดยกลุ่มเพื่อน ผู้ประเมินอาชีพหรือครูต่างให้ผลที่เชื่อมั่นได้เช่นเดียวกัน นับว่าเป็นประวัติการพัฒนาเกี่ยวกับ โครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลที่สำคัญ ทำให้มีคนสนใจมากขึ้น เช่น โกลด์เบิร์ก (Goldberg, 1981) โฮแกน (Hogan, 1983) และแบรนด์ (Brand, 1984) ได้พยายามนำเอา ผลงานของบุคคลที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก 13 ท่าน มาจัดระบบหรือโครงสร้างพื้นฐานทาง บุคลิกภาพของบุคคลให้อยู่ภายใน 5 องค์ประกอบ นอกจากนี้แล้วยังมีนักการศึกษาใหม่ๆ ที่ สนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ เช่น ลอร์รี่ และแมนนิง (Lorr & Manning, 1978) แมคเคร และคอสตา (McCrae & Costa, 1978) และดิกแมนได้นำมารวมไว้ ดังตารางโครงสร้างของบุคลิกภาพห้า องค์ประกอบ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 241)

ตาราง 1 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ

ผู้ศึกษา	องค์ประกอบ				
	1	2	3	4	5
Fiske	การปรับตัว เข้าสังคม	การยินยอม	มโนธรรม	คุณอารมณ์	แสวงหา ปัญญา
Eysenck	การแสดงออก	จิตไม่ปกติ		อาการ ประสาท	เขavnปัญญา
Tupes & Cristal	การแสดงออก	ความเป็นมิตร	มโนธรรม	ความมั่นคง ทางอารมณ์	วัฒนธรรม
Norman & Golberg	กล้า แสดงออก	ความเป็นมิตร	มโนธรรม	อารมณ์มั่นคง	วัฒนธรรม
Gough	อำนาจ	เข้าสังคม	สัมฤทธิ์ผล	-	สนใจปัญญา
Hogan	เข้าสังคม ใฝ่สูง	ใจดี	สุขุม	ปรับตัวเก่ง	มีปัญญา
Cattell	ตามกลุ่ม ใจดี ความยินดี	ใจอ่อน เชื่อฟัง อาย	มโนธรรม ควบคุม มีสติ	ตื่นต้ง่าย เครียด แสดงท่ารู้สึก	เขavnปัญญา
Guilford	เข้าสังคม แสดงอำนาจ ฉับไว	เป็นมิตร มีมนุษย สัมพันธ์	อดกลั้น มีจุดหมาย	อารมณ์มั่นคง มีจุดหมาย	เขavnปัญญา
Digman	การแสดงออก	ยอมเป็นมิตร	ใจมุ่งสำเร็จ	อารมณ์มั่นคง	เขavnปัญญา
Lorr	ความเกี่ยวพัน ระหว่างบุคคล	การเข้าสังคม	ควบคุมตน	อารมณ์มั่นคง	ความอิสระ
Comrey	การแสดงออก	เชื่อใจ ยอมเข้าสังคม	ความเป็น ระเบียบ	อารมณ์มั่นคง	-
Costa & McCrae	การแสดงออก	ความเป็นมิตร	มโนธรรม	อาการ ประสาท	ความคิด

สรุปองค์ประกอบ 5 ประการของบุคลิกภาพมีดังนี้

1. Extraversion (การแสดงออกหรือการแสดงตัว) บุคลิกภาพของพวกนี้ชอบการผจญภัย เข้าสังคม เปิดเผย ช่างพูด ตรงไปตรงมา ชอบเด่น ออกหน้าออกตา อีกด้านหนึ่งบุคลิกภาพจะตรงกันข้าม

2. Conscientiousness (มโนธรรมหรือความกลัวบาป) บุคลิกภาพของพวกนี้มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ยุติธรรม ใ่วางใจได้ พึ่งพาได้ กลัวต่อการทำบาป อีกด้านหนึ่งบุคลิกภาพจะตรงกันข้าม

3. Agreeableness (ความสุภาพอ่อนโยน) บุคลิกภาพของพวกนี้มีความเป็นมิตร ให้ความร่วมมือ สุภาพเรียบร้อย ให้ความอบอุ่น มีความอ่อนโยน อีกด้านหนึ่งบุคลิกภาพจะตรงกันข้าม

4. Neuroticism (อารมณ์แปรปรวน) บุคลิกภาพพวกนี้คล้ายเป็นโรคประสาท โมโห ใจร้อน จับจด ไม่มั่นคง จิตใจวุ่นวาย ถ้าพวกนี้มีบุคลิกภาพอีกด้านก็จะตรงข้าม เช่น เยือกเย็น หนักแน่น จิตใจสงบ เป็นพวกอารมณ์มั่นคง (Emotional Stability)

5. Intellect หรือ Openness (ด้านปัญญาหรือความคิด) บุคลิกภาพของพวกนี้ทางบวกก็จะเป็นคนฉลาด คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มองการณ์ไกล มีเหตุมีผล ถ้าด้านลบก็จะตรงกันข้ามที่กล่าวมา

จากแนวคิดและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบดังกล่าว จะเห็นว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญ (The Big Five Factors) เป็นโครงสร้างบุคลิกภาพพื้นฐานของมนุษย์ และที่สำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับผู้ใหญ่ นั่น คุณลักษณะบุคลิกภาพที่จะใช้ประเมินบุคคลจะเกิดจากองค์ประกอบ 5 ประการเสมอ จนได้รับการยกย่องว่าเป็น ห้าองค์ประกอบที่สำคัญ (The Big Five Factors) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบนี้มาทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของดิกแมน (Digman)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ หรือความสำเร็จ ที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ซึ่งเป็นผลของการกระทำที่ต้องอาศัยความสามารถทั้งทางด้านสติปัญญาและทางด้านร่างกาย จึงจะทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จได้ มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องผลสัมฤทธิ์ไว้หลายคน เช่น

กู๊ด (Good, 1973, หน้า 7) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ คือ “การทำให้สำเร็จ” (Accomplishment) หรือ “ประสิทธิภาพทางด้านกรกระทำในทักษะที่กำหนดให้หรือในด้านความรู้” ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Attained) การพัฒนาทักษะในการเรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้ คะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้ หรือทั้งสองอย่าง

อนาสตาซี (Anastasi, 1982, หน้า 148) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา และองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา อันได้แก่ องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม แรงจูงใจ และองค์ประกอบทางด้านอื่นๆ ที่ไม่ใช่สติปัญญา

ชวาล แพรัตกุล (2518, หน้า 15) กล่าวว่าสรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จด้านความรู้ ทักษะและสมรรถภาพด้านต่างๆ ของสมอง นั่นคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประกอบด้วยสิ่งสำคัญอย่างน้อยสามสิ่ง คือ ความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพทางสมองด้านต่างๆ

ไพศาล หวังพานิช (2526, หน้า 89) กล่าวว่าสรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ (Achievement) หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝน อบรม หรือจากการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530, หน้า 7-8) กล่าวถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าแยกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Cognitive Achievement) หมายถึง ความสำเร็จหรือความสามารถในการเรียนที่ต้องอาศัยทักษะหรือความรู้ในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ และเป็นความรู้ที่ได้รับหรือทักษะที่เจริญขึ้นโดยการเรียนวิชาต่างๆ ในโรงเรียน

2. ผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ใช่วิชาการ (Noncognitive Achievement) หมายถึง ความสำเร็จตามความมุ่งหมายทางการศึกษา ทางด้านเจตคติ ค่านิยม ความสนใจ และความซาบซึ้ง

จากความหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จในการที่จะพยายามเข้าถึงความรู้ ซึ่งเกิดจากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามมาก ทั้งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา แสดงออกในรูปของคะแนนหรือเกรดเฉลี่ยสะสม ซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทั่วไป

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บลูม (มณฑารัตน์ ชูพินิจ, 2540, หน้า 14-15 อ้างอิงจาก Bloom, 1976, P. 167-169) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 3 องค์ประกอบดังนี้

1. พฤติกรรมด้านความรู้ความคิด (Cognitive Entry Behavior) หมายถึง ความสามารถทั้งหลายของผู้เรียนที่ทำให้เขาเรียนได้ ซึ่งประกอบด้วยความถนัดและพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน

2. คุณลักษณะด้านจิตพิสัย (Affective Entry Characteristic) หมายถึง สภาพการณ์หรือแรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ ได้แก่ ความสนใจและเจตคติที่มีต่อเนื้อหาวิชาและคุณลักษณะบุคลิกภาพ ซึ่งคุณลักษณะต่างๆ ทางจิตพิสัยนี้บางอย่างอาจเปลี่ยนแปลงได้ บางอย่างก็คงอยู่

3. คุณภาพการสอน (Quality of Instruction) หมายถึง การได้รับคำแนะนำการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อผิดพลาดและรู้ผลว่าตนเองกระทำได้ถูกต้องหรือไม่

คลอสไมเออร์ (อัมเรศ เนตาสีทธิ อ้างอิงจาก Klausmier, 1961, P. 28-29) ศึกษาถึงองค์ประกอบที่เป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียน ได้เสนอรูปแบบขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้เรียน คุณลักษณะของครูผู้สอน คุณลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน คุณลักษณะของกลุ่มและแรงจูงใจภายนอก สรุปได้ว่าคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการอธิบายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนประกอบด้วย

1. คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ ความพร้อมทางด้านสมอง ความพร้อมทางสติปัญญา ความพร้อมทางด้านร่างกาย และความสามารถทางด้านทักษะทางร่างกาย

คุณลักษณะทางจิตใจ ซึ่งได้แก่ ความสนใจ แรงจูงใจ เจตคติ ค่านิยม สุขภาพ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ เพศ เป็นต้น

2. คุณลักษณะของผู้สอน ได้แก่ สติปัญญา ความรู้ในวิชาที่สอน การพัฒนาความรู้ ทักษะทางร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ สุขภาพ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ เพศ เป็นต้น

3. พฤติกรรมระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการเรียน การสอนทั้งหลาย กล่าวคือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความคิด วิธีการที่ครูนำมาสอน ทักษะทางร่างกาย การกระทำทางจิตใจ และความรู้สึก เป็นต้น

4. คุณลักษณะของกลุ่ม ได้แก่ โครงสร้าง เจตคติ ความสามัคคี และการเป็นผู้นำ เป็นต้น

5. คุณลักษณะของพฤติกรรมเฉพาะตัว ได้แก่ การตอบสนอง เครื่องมือและอุปกรณ์ เป็นต้น

6. แรงผลักดันภายนอก ได้แก่ บ้าน สิ่งแวดล้อม อิทธิพลทางศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

ส่วนสุรรัตน์ อังกรวิโรจน์ (อ้างอิงจาก ประจิม เมืองแก้ว, 2536, หน้า 64-66) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว ยังมีองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น

1. ความรับผิดชอบ จะเกิดขึ้นด้วยการที่บุคคลสำนึกถึงภาระหน้าที่ว่าตนจะต้อง รับผิดชอบสังคม ครอบครัว ภาระหน้าที่ที่ตนเป็นอยู่ เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาในสังคม ทั้งนี้เพราะว่า การที่บุคคลมีความรับผิดชอบ ย่อมจะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จ ก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานต่างๆ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป้าหมาย ของการศึกษาต้องการในการทำงานต่างๆ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป้าหมาย ของการศึกษาต้องการให้นักเรียนมีการพัฒนา ค่านิยมทางศีลธรรมและจิตใจ เพื่อให้ นักเรียนมีความรับผิดชอบ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ความวิตกกังวล เกิดความขัดแย้ง ระหว่างความต้องการทางสัญชาตญาณกับ ความต้องการทางสังคม ความวิตกกังวลมีหลายระดับ ถ้ามีเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้มีแรงจูงใจที่จะ ก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ถ้ามีมากเกินไปจะขัดความสามารถในการเรียนรู้ เพราะความวิตก กังวลทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและขัดขวางต่อปฏิกิริยาของร่างกาย

3. อັตมโนทัศน์ พัฒนามาจาก การที่บุคคล ปะทะสัมพันธ์กับกลุ่มคน ในสังคมที่ใกล้ชิด แล้วจะค่อยๆ พัฒนาเข้าเป็นความคิดเห็นของตน แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์

เนื่องจากบุคคลมีประสบการณ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา อึดมโนทัศน์จึงมีความสำคัญยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. สภาพของระบบโรงเรียน การอยู่รวมกันกับเพื่อนในโรงเรียน วัยรุ่นมีธรรมชาติต้องการคบเพื่อนรุ่นเดียวกัน ความต้องการรวมกลุ่มบุคคลที่มีพัฒนาการ และการปรับตัวคล้ายกันทำให้วัยรุ่นต้องทำตัวให้เข้ากับเพื่อน และการยอมรับซึ่งกันและกันทางสังคม จึงเป็นปัญหาอย่างหนึ่งของนักเรียน สถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียน จึงมีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. นิสัยและทัศนคติทางการเรียน มีอิทธิพลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน การยอมรับวัตถุประสงค์และคุณค่าของการศึกษา ย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจ กำลังใจในการที่จะมีความขยัน เอาใจใส่ มานะพยายาม ตั้งใจเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ การมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน ย่อมเป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้เบื่อหน่าย ทำให้ผลการเรียนตกต่ำได้

6. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบที่ผลักดันให้บุคคลต้องการความสำเร็จสูงขึ้นไปเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความสนใจ เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกรักพอ เป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำกิจกรรม เพื่อความสำเร็จ ความสนใจยังแสดงถึงความโน้มเอียงในการที่บุคคลจะเลือก หรือทำสิ่งใดที่ตนชอบ ความสนใจ อาจจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการพยายาม นักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีตามไปด้วย

7. กระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้สอน โปรแกรมการเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยเฉพาะตัวผู้เรียนเอง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อผลการเรียน

8. องค์ประกอบเกี่ยวกับที่บ้าน มีความสัมพันธ์หรืออิทธิพลต่อชีวิตของเด็กตั้งแต่เด็กจนโต ความสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมมีอิทธิพลมาจากที่บ้านทั้งสิ้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่บ้าน เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

วรรณมาศ ด้วงทวี (2542, หน้า 70-72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบุคลิกภาพผู้ติดยาเสพติด โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (ฟอร์ม A) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ติดยาเสพติดเพศชายที่เข้ารับการรักษาแบบคนไข้ในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านจิตใจ ของโรงพยาบาลธัญญารักษ์ จำนวน 195 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF (ฟอร์ม A) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ติดยาเสพติดมีองค์ประกอบบุคลิกภาพที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์ปกติแบบสุดขั้ว 1 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการใช้เหตุผล (B) ผู้ติดยาเสพติดมีองค์ประกอบบุคลิกภาพที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์ปกติค่อนข้างมาก 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านมโนธรรม (G) องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการพึ่งตนเอง (Q) และองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C) ผู้ติดยาเสพติดมีองค์ประกอบบุคลิกภาพที่มีแนวโน้มไปทางด้านใดด้านหนึ่งเพียงเล็กน้อย 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (A) องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการกล้าเผชิญ (H) องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความอ่อนโยน (I) องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความวิตกกังวล (O) องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการควบคุมอารมณ์ (Q₃) และองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความเครียด (Q₄) ผู้ติดยาเสพติดมีองค์ประกอบบุคลิกภาพอยู่ในเกณฑ์ปกติ 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการกล้าแสดงออก (E) องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความร่าเริง (F) องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความหวาดระแวง (L) องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านจินตนาการ (M) องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) และองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความอิสระเสรี (Q₁)

พิริยะ เชิดสถิรกุล (2546, หน้า 45-46) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและความสำเร็จในวิชาชีพทันตแพทย์ กลุ่มประชากรเป็นทันตแพทย์ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทันตแพทยศาสตร์ จากคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และปฏิบัติงานมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี จำนวน 1,313 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามข้อมูลบุคคลทั่วไป แบบวัดความสำเร็จในวิชาชีพทันตแพทย์ และแบบทดสอบบุคลิกภาพ NEO-FFI ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพด้านความไม่มั่นคงทางอารมณ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความสำเร็จในวิชาชีพทันตแพทย์ ในขณะที่ด้านการเปิดเผยตนเอง ด้านความเข้าใจผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในวิชาชีพทันตแพทย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิติมา ทรงประกอบ (2548, หน้า 78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพประจำการที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลมงกุฎเกล้าฯ ในปี พ.ศ. 2548 จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ NEO-FFI ฉบับภาษาไทยและแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในด้านการเปิดกว้าง และด้านความอ่อนโยน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรพจน์ สถิตเสถียร (2548, หน้า 75-76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ กับกลวิธีเผชิญความเครียดของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 354 คน และนิสิตชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 340 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และแบบวัดวิธีเผชิญความเครียด ผลการวิจัยพบว่า การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง และบุคลิกภาพมีสติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกภาพอ่อนโยนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการเผชิญความเครียดแบบได้ประโยชน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพหัวนไหว และมีความสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมพร แซ่ฉั่ว (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มีองค์ประกอบทางบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก องค์ประกอบด้านการเข้าสังคม องค์ประกอบด้านการเปิดเผยตนเอง องค์ประกอบด้านความเห็นพ้องยินยอม และองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบ

อภิชาติ โจรณ์พิบูลสถิตย์ (2548, หน้า 49) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับการคล้อยตามของนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2-4 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามข้อมูลชีวสังคม แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และแบบวัดการคล้อยตาม ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตาม และบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการคล้อยตาม ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กัญญา สีแก้ว (2551, หน้า 63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานครเขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและความฉลาดทางอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพด้านมโนธรรม บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และบุคลิกภาพด้านสติปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่ร่วมกันพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านมโนธรรม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .664 และทั้ง 4 ตัวแปรร่วมกันพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ได้ร้อยละ 44.10

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วันดี ระเจริญ (2524, หน้า 211-212) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาวิทยาลัยครูจันทบุรี ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ป.กศ. ชั้นสูงปีที่ 2 จำนวน 172 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 86 คน กับกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 86 คน และนักศึกษา คบ. ปีที่ 2 จำนวน 60 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 30 คน กับกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจบุคลิกภาพ CPI (The California Personality Inventory) ผลการวิจัยพบว่า ระดับ ป.กศ.ชั้นสูง กลุ่มนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสูง มีบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ การเจริญวัยทางสังคม การควบคุมตนเอง การวางตนตามกฎเกณฑ์ของสังคม สูงกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ระดับ คบ. กลุ่มนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับตนเอง สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง และการมีอำนาจเหนือผู้อื่น สูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ประคอง จันทร์กูป (2531, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านจิตพิสัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,073 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชุด คือ แบบสอบถามวัดบุคลิกภาพ และแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบของนักเรียนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกรินทร์ คุณยศยิ่ง (2547, หน้า 44) ได้ศึกษาบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 134 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มบุคลิกภาพแบบเก็บตัว 69 คน และกลุ่มบุคลิกภาพแบบแสดงตัว 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสำรวจบุคลิกภาพที่ปรับปรุงขึ้นจากแบบสำรวจบุคลิกภาพที่มีอยู่ ได้แก่ M.P.I. EPPS และ 16 PF Form A ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

วิญญา วิศาลาภรณ์ (2522, หน้า 95) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของบุคลิกภาพกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก จำนวน 436 คน ที่เรียนวิชาเอกต่างๆ 9 วิชาเอก โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพทั้ง 16 ด้านของแคทเทิลเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางบวก คือ บุคลิกภาพด้านอารมณ์ผ่อนคลาย ชอบออกสังคม อารมณ์มั่นคง และกล้าเข้าสังคม

สุภวรรณ พันธุ์จันทร์ (2534, หน้า 97) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขา เกษตรกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาเกษตรกรรม วิชาเอกพืชศาสตร์ และสัตวศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2532 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในภาคเหนือ ได้แก่ วิทยาเขตน่าน วิทยาเขตลำปาง และวิทยาเขตพิษณุโลก จำนวน 231 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามบุคลิกภาพ ของศาสตราจารย์ เรย์มอนด์ บี แคทเทลล์ (Raymond B. Cattell) และใช้คะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาเกษตรกรรมในภาคเหนือ คือ บุคลิกภาพด้าน สติปัญญา และด้านชื่อตรงต่อหน้าที่ สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 6.14 สำหรับบุคลิกภาพของนักศึกษาวิชาเอกพืชศาสตร์ คือ บุคลิกภาพด้านเป็นอิสระแก่ตน และ ตรงไปตรงมา สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 9.16 สำหรับบุคลิกภาพของ นักศึกษาวิชาเอกสัตวศาสตร์มีเพียงตัวเดียว คือ บุคลิกภาพด้านสติปัญญา สามารถพยากรณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 8.20 ส่วนบุคลิกภาพของนักศึกษาชาย คือ บุคลิกภาพด้าน สติปัญญา และด้านอ่อนคลาย สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 8 สำหรับ บุคลิกภาพของนักศึกษาหญิง ไม่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

รชชรินทร์ ฉายแก้ว (2536, หน้า 86-87) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญ แบบการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 คณะศึกษาศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 291 คน ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญ แบบ การเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .27 และยังพบว่าตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คือ องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านความสุขภาพ อ่อนโยน และด้านการแสดงตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .19 ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ 3.84%

แสงเดือน ไยโธสง (2538, หน้า 62-64) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ บุคลิกภาพตามทฤษฎีของไอแซงค์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง จำนวน 660 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบวัดบุคลิกภาพ ชนิดมาตรา

ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลปรากฏว่า บุคลิกภาพด้านไว้ใจได้ในการทำงานและด้านคิดในแง่ดี มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาช่างไฟฟ้า บุคลิกภาพด้านไว้ใจได้ในการทำงานและด้านเปลี่ยนแปลงบ่อยมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาอิเล็กทรอนิกส์ บุคลิกภาพด้านตามใจผู้อื่นและด้านตื่นตื้นเต้นง่ายมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาช่างก่อสร้าง บุคลิกภาพด้านอารมณ์เยือกเย็น ด้านไว้ใจในการทำงาน ด้านหวาดระแวง ด้านความก้าวร้าวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาช่างยนต์ บุคลิกภาพด้านการเปลี่ยนแปลงบ่อยมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาเทคนิคการผลิตและเทคนิคโลหะ บุคลิกภาพด้านอารมณ์เยือกเย็น และด้านไตร่ตรองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์

อนงค์ พรหมจักร (2538, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 505 คน ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของบุคลิกภาพแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์มีค่าเท่ากับ .82 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ คือ บุคลิกภาพด้านมโนธรรม และด้านสติปัญญา ซึ่งสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ได้ 66.48%

กิตยา พินิตภูวดล (2544, หน้า 69-70) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบุคลิกภาพกับผลการศึกษา ของนักศึกษาพยาบาล ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1-4 ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ 16PF (ฟอร์ม A) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบบุคลิกภาพ M (ชอบการปฏิบัติจริง - ชอบจินตนาการ), องค์ประกอบบุคลิกภาพ F (สุขุมมีสติและจริงจัง - ทำตนตามสบาย) และองค์ประกอบบุคลิกภาพ C (อารมณ์อ่อนไหว - อารมณ์มั่นคง) มีความสัมพันธ์กับผลการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ได้แก่ องค์ประกอบ Q₁ (อนุรักษ์นิยม - ชอบทดลองและเสรีนิยม) ส่วนบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กันในทางลบ ได้แก่ องค์ประกอบบุคลิกภาพ M (ชอบการปฏิบัติจริง - ชอบจินตนาการ) องค์ประกอบบุคลิกภาพ F (สุขุมมีสติและจริงจัง - ทำตน

ตามสบาย) องค์ประกอบบุคลิกภาพ C (อารมณ์อ่อนไหว - อารมณ์มั่นคง) และองค์ประกอบ Q₂ (ฟังฟังกลุ่ม - ฟังตนเอง)

อุษณีย์วรรณ เพ็ชรโยธา (2546, หน้า 77-78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ตัวแปรทางบุคลิกภาพ ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 354 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2545 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านความวิตกกังวล ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการปรับตัว และด้านความรู้สึกมีอิสระในตนเอง มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 บุคลิกภาพที่ส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ บุคลิกภาพด้านความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่วนบุคลิกภาพด้านความวิตกกังวลส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อังคณา เทียงธรรม (2546, หน้า 38-39) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ในสถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ จำนวน 367 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของดิกแมน (Digman) ซึ่ง รชชรินทร์ ฉายแก้ว ได้สร้างและทดสอบหาความน่าเชื่อถือในปี 2536 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว และด้านมโนธรรม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์ประกอบบุคลิกภาพที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ คือ องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านมโนธรรม

วัฒนา เวียงพล (2549, หน้า 52-53) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 285 คน โรงเรียนในอำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของดิกแมน (Digman) ซึ่ง รชชรินทร์ ฉายแก้ว ได้สร้างและทดสอบหาความน่าเชื่อถือในปี 2536 ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ด้านความสุภาพอ่อนโยน ด้านความมีสติและคุณธรรม ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้าน

สติปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบุคลิกภาพที่สามารถพยากรณ์ความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ บุคลิกภาพด้านความมีสติและคุณธรรม และบุคลิกภาพด้านสติปัญญา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .155

ไซลัน สาละ (2549, หน้า 67-68) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำนวน 381 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดบุคลิกภาพชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านอำนาจอิทธิพล ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านการเข้าสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .547 และสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์เท่ากับ .295 และบุคลิกภาพที่ดีที่ใช้ในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ได้แก่ บุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบและบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม

สุพัทธา รัตนะ (2551, หน้า 40) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลัก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เทศบาลเมืองปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนในเขตอำเภอปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 280 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญ ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว

งานวิจัยต่างประเทศ

แอ็คเคอร์แมน และเฮกเจสตัด (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 286-287 อ้างอิงจาก Ackerman and Heggstad, 1997) กล่าวว่า ในปี ค.ศ. 1906-1907 คาร์ล เพียร์สัน (Karl Pearson) รายงานผลความสัมพันธ์ระหว่างเขาวงกตกับบุคลิกลักษณะไว้ดังนี้

ตาราง 2 รายงานผลความสัมพันธ์ระหว่างเซวาน์ปัญญากับบุคลิกลักษณะ

บุคลิกลักษณะ	เซวาน์ปัญญา
มโนธรรม	.75
เป็นที่รักใคร่ของคน	.26
อารมณ์	.21
ความอาย	.10
สะทกสะท้าน	.07
นิสัยเยียบ	.06

Alan R. King (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, หน้า 289 อ้างอิงจาก King, 1998) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง MCMI-II ตัวแปรบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลปรากฏว่า สัมพันธ์บ้างไม่สัมพันธ์บ้าง ดังนี้

ตาราง 3 รายงานผลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรบุคลิกภาพ	GPA ร.ร. มัธยม	GPA วิทยาลัย	คะแนนวิชาสุดท้าย	% การมาเรียน
เก็บตัว	-.09	-.01	-.02	.13*
การหลบหลีก	-.15**	-.05	-.05	.04
พึ่งพาผู้อื่น	.22***	.10	.06	.15***
มารยา	.04	-.11*	-.13*	-.22***
หลงใหลตนเอง	-.07	-.16**	-.14**	-.21***
ต่อต้านสังคม	-.23***	-.20***	-.19***	-.26***
ชอบความรุนแรง	-.10	-.15**	-.12*	-.16***
บังคับตนได้	.25***	.23***	.26***	.27***
ก้าวร้าว	-.12*	-.18***	-.14**	-.15***
ทำลายตนเอง	-.07	-.11*	-.08	.01
ไม่รู้สึกรู้ตัว	-.11*	-.05	-.04	.04
ใกล้วิกลจริต	-.11*	-.17***	-.14**	-.14*
หวาดระแวง	.03	.00	.00	.03

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

คิง (King, 1998) ยังได้หาความสัมพันธ์ตัวแปรหลักๆ อีกหลายอย่าง แต่ที่น่าสังเกตว่ามีความสัมพันธ์สูงคือ การขยันเข้าห้องเรียนมีความสัมพันธ์กับเกรดในวิชาสูงคือ .03 มีนัยสำคัญที่ระดับ .001 กับ GPA ในวิทยาลัย .32*** กับอายุ .26*** กับเชาวน์ปัญญา (IQ) .19*** ส่วน IQ สัมพันธ์สูงสุดกับ GPA ของระดับมัธยมมีค่า .43*** สรุปแล้วบุคลิกภาพจะสัมพันธ์กับการเรียนหรือผลสัมฤทธิ์หรือไม่ ขึ้นอยู่กับลักษณะของบุคลิกภาพ ถ้าเป็นบุคลิกภาพด้านความขยัน ความใฝ่รู้ การควบคุมตนเอง การปรับตัว ความเข้าใจตนเองเหล่านี้ จะช่วยให้ผลการเรียนอาจขึ้นลงตามกันได้ สหสัมพันธ์เป็นบวกแปลว่าคะแนนของสองสิ่งขึ้นลงตามกัน นั่นคือ ถ้าบังคับตนเองได้สูงคะแนนเฉลี่ยสะสมของระดับมัธยมก็สูงด้วย หรือคะแนนเฉลี่ยสะสมของระดับวิทยาลัยก็สูงด้วยอย่างนี้เป็นต้น แต่ถ้าสหสัมพันธ์เป็นลบแปลว่าคะแนนขึ้นลงกลับกัน นั่นคือ ตัวแปรหนึ่งคะแนนสูง อีกตัวแปรหนึ่งคะแนนต่ำ อย่างเช่น บุคลิกความก้าวร้าวจะเห็นว่าถ้าคะแนน

ความก้าวร้าวสูง คะแนน GPA มัธยมต่ำ หรือคะแนน GPA วิทยาลัยต่ำ แม้แต่การเรียนก็น้อย
 อย่างนี้เป็นต้น การแปลผลควรระวังด้วย คะแนนอาจกลับกันได้ในกรณีค่าสหสัมพันธ์เป็นลบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

